

Конституционното дело е образувано по искане на главния прокурор на Република България.

Иска се на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд да се произнесе по конституционностьта на приетите със Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход (ДВ, бр. 38 от 1994 г.) промени в текста на чл. 13 от закона и по-специално на ал. 6, т. 3 във връзка с ал. 5 и 12 от същия член.

Законът за данък върху общия доход е променен, за да се внесат някои различия в режима на облекчения и освобождавания от този данък. Тези различия са оспорени от главния прокурор като противоречащи на Конституцията и на изискването за еднакви правни условия за стопанска дейност (чл. 19, ал. 2).

Конституционният съд е приел допустимостта на искането и е преминал към разглеждането на делото по същество. Но и в тази фаза на конституционния процес по предложение на докладчика отново е обсъден и преразгледан въпросът за допустимостта на искането (на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд).

С мнозинство на съдиите е преутвърдено становището, че искането е допустимо.

С решението по делото искането е отхвърлено като неоснователно, а не като недопустимо.

Недопустимостта на искането по конституционно дело № 12 от 1994 г. може да бъде защитена със следните съображения.

Конституционният съд не притежава материална компетентност относно преценката на конституционностьта на данъчен закон, когато е оспорена социалната оправданост или икономическата целесъобразност на този закон. От векове е закрепен конституционният принцип, който предоставя изключителната прерогатива на парламента да въвежда данъци като бюджетни приходи, да определя

техния размер и субектите на данъчното облагане. Само парламентът е властен да преценява тежестта на данъците, справедливото им разпределение, да освобождава или намалява данъците за определена категория на данъчните субекти. С това парламентът осъществява своя политика, в сферата на която не може да се упражнява какъвто и да е контрол за законност, включително и контрол за конституционосъобразност. Това е изцяло в сферата на целесъобразността. В изложения смисъл прерогативата на Народното събрание е закрепена с изричния текст на чл. 60, ал. 1 и 2 от Конституцията.

Конституционният съд поддържа именно това становище, което е ясно изразено в мотивите на решението: "...очакванията на обществото законодателят да създаде стимули за развитие на стопанската предприемаческа дейност са проблем на законодателната власт, която може да приеме и мерки, които са рестриктивни, както в случая. В изпълнение на своите пълномощия Народното събрание се е ръководило от принципите за целесъобразност и законова защита на обществения интерес в рамките на своите конституционни правомощия при определяне на данъците."

И точно по тази целесъобразност на държавната данъчна политика статуира с решението си Конституционният съд, като се произнася по същество, а не по допустимостта на спора. Противоречието между диспозитива и мотивите на решението е очевидно.

Конституционният съд съди и решава по същество един спор за целесъобразност, т. е. излиза извън рамките на предоставената му с Конституцията материална компетентност. Като е решил делото по същество и като с това е нарушил един от основните принципи на парламентарната демокрация - бюджетно-данъчната прерогатива на парламента (чл. 60 от Конституцията) - Конституционният съд логично е стигнал до същия резултат, който би се получил при отклоняване на искането като недопустимо.

В заключение: Искането на главния прокурор трябваше да бъде отклонено и производството прекратено (съгласно чл. 26, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд).